

รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ*

EDUCATIONAL MANAGEMENT MODEL FOR EMPLOYMENT OF THE SOUTHERN WELFARE EDUCATION SCHOOL UNDER THE OFFICE OF SPECIAL EDUCATION ADMINISTRATION

สมพงษ์ อาดำ*, วีระยุทธ ชาทะกาญจน์, วิชัย แหวนเพชร

Sompong Adam*, Werayut Chatakan, Wichai Waenpetch

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช นครศรีธรรมราช ประเทศไทย

Faculty of Education, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Nakhon Si Thammarat, Thailand

*Corresponding author E-mail: joadam2008@gmail.com

*Tel: 089-658-3788

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ 2) การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ และ 3) การตรวจสอบรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี การวิจัยเชิงปริมาณ ระยะที่ 1 กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการ และครูผู้รับผิดชอบงานการจัดการศึกษา จำนวน 45 คน โดยใช้แบบสอบถาม ระยะที่ 2 กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษาที่มีผลการปฏิบัติงานวิชาชีพที่เป็นเลิศ จำนวน 3 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง และระยะที่ 3 กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน ใช้การสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เพื่อประเมินความถูกต้อง และความเหมาะสมของรูปแบบ การสนทนากลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 15 คน เพื่อประเมินความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบัน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า การบริหารบุคลากร มีการปฏิบัติสูงสุด ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ ซึ่งในภาพรวมมีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ด้านการบริหารงบประมาณ มีความต้องการสูงสุด 2) รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ มีความถูกต้องและเหมาะสมในระดับมากที่สุด และ 3) การตรวจสอบจากการสนทนากลุ่มผู้ปฏิบัติ พบว่า มีความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบการจัดการศึกษา, การมีงานทำ, การบริหารการศึกษา

Abstract

This research aimed to: 1) Examine the current conditions and develop a model of education management for employability, 2) Develop the model of education management for employability, and 3) Validate the model for education management for employability in Southern Welfare Schools under the Bureau of Special Education Administration. This study employed a quantitative research design and a mixed-methods approach. Phase 1, which targeted school administrators, academic department heads, and teachers responsible for employability education management, involved 45 participants. Data were collected by using a questionnaire. In Phase 2, the target group includes 3 school directors recognized for their best practices, as identified through an in-depth interview. Phase 3: the target group includes 9 experts, who will be evaluated through a seminar to assess the accuracy and appropriateness of the developed model, and through a focus group to assess the model's feasibility and usefulness. Data were analyzed using percentages, means, standard deviations, and content analysis. The results revealed that: 1) The current state was at a high level overall. Among the aspects considered, personnel administration was ranked highest. Regarding the desired conditions, they were high overall. Among the aspects considered, the highest demand was for budget administration. 2) The developed model of education management for employability comprised five components. The expert seminar confirmed that the model demonstrated the highest level of accuracy and appropriateness. and 3) The validation based on focus group discussions indicated the highest levels of feasibility and usefulness.

Keywords: Educational Management Models, Employability, Educational Administration

บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการมุ่งมั่นดำเนินการภารกิจ ตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2561 - 2580 ในฐานะหน่วยงานเจ้าภาพขับเคลื่อนทุกแผนย่อยในประเด็น 12 การพัฒนาการเรียนรู้และแผนย่อยที่ 3 ในประเด็น 11 การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต รวมทั้งแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาระดับปรับปรุงและนโยบายรัฐบาลทั้งในส่วนนโยบายหลัก ด้านการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาศักยภาพของคนไทยทุกช่วงวัย และนโยบายเร่งด่วนเรื่องการเตรียมคนสู่ศตวรรษที่ 21 และพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย นอกจากนี้ยังสนับสนุนการขับเคลื่อนแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 พ.ศ. 2561 - 2570 โดยเฉพาะหมวดหมายที่ 12 ให้มีกำลังคนสมรรถนะสูงมุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคตแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 รวมทั้งนโยบายและแผนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนทุกช่วงวัยจะได้รับการพัฒนาทุกมิติทั้งในด้านโอกาสความเท่าเทียมความเสมอภาคความปลอดภัยและมีสมรรถนะสำคัญที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 และมีความพร้อมร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคงมั่งคั่งและยั่งยืน ดังนั้น ในการเร่งรัดการทำงานภาพรวมกระทรวงให้เกิดผลสัมฤทธิ์เพื่อสร้างความเชื่อมั่นความไว้วางใจให้กับสังคมและผลักดันการจัดการศึกษา มีคุณภาพและประสิทธิภาพในทุกมิติกระทรวงศึกษาจึงได้กำหนดหลักการสำคัญในการประกาศนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ไว้ดังนี้ (ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 - 2580), 2561)

นโยบายและจุดเน้น ของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ข้อ 2 การยกระดับคุณภาพการศึกษา 2.2 จัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ค้นพบประสบการณ์ความสนใจความถนัดในอาชีพของตนเองด้วยการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง Active Learning ทั้งในห้องเรียนสถานประกอบการรวมทั้งการเรียนรู้ผ่านแพลตฟอร์มและห้องดิจิทัลให้คำปรึกษาแนะนำ ข้อ 4 การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน 4.1 พัฒนาหลักสูตรอาชีวศึกษาและหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น แบบโมดูลมีการบูรณาการวิชาสามัญและวิชาชีพในชุดเดียวกัน เชื่อมโยงการจัดการอาชีวศึกษาทั้งในระบบนอกระบบและระบบทวิภาคี รวมทั้งการจัดการเรียนรู้แบบต่อเนื่อง Block Course เพื่อสะสมหน่วยการเรียนรู้ Credit Bank ร่วมมือกับสถานประกอบการในการจัดอาชีวศึกษาอย่างเข้มข้นเพื่อการมีงานทำ 4.3 พัฒนาสมรรถนะอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการ โดยการ up skill และ New Skill เพื่อให้ทุกกลุ่มเป้าหมายที่มีการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น พร้อมทั้งสร้างช่องทางอาชีพ ในรูปแบบหลากหลายให้ครอบคลุมผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมายรวมทั้งผู้สูงอายุโดยมีการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 4.7 ส่งเสริมและสนับสนุนการผลิตและพัฒนากำลังคนทุกช่วงวัยเพื่อการมีงานทำ โดยบูรณาการความร่วมมือในการจัดการศึกษาร่วมกับหน่วยงานองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนชุมชนปกครองส่วนท้องถิ่นและสถาบันสังคมอื่น 48 พัฒนาหลักสูตรอาชีพสำหรับกลุ่มเป้าหมายผู้อยู่นอกระบบโรงเรียนและประชาชนที่สอดคล้องมาตรฐานอาชีพ เพื่อการเข้าสู่การรับรองสมรรถนะและการได้รับคุณวุฒิวิชาชีพตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติรวมทั้งสามารถนำผลการเรียนรู้และประมวลประสบการณ์เทียบโอนเข้าสู่การสะสมหน่วยการเรียนรู้ Credit Bank ได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2565)

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ในฐานะหน่วยงานที่ดูแลการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาส ได้ขับเคลื่อนนโยบายเพื่อเสริมสร้างศักยภาพและพัฒนาผู้เรียนให้สามารถประกอบอาชีพได้จริง โดยมีเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถพึ่งพาตนเองได้ในอนาคต อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานในระดับพื้นที่ของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ ยังคงมีความแตกต่างกันในด้านรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ ซึ่งส่วนหนึ่งเกิดจากความหลากหลายทางบริบท สังคม วัฒนธรรม ทรัพยากร และศักยภาพของผู้เรียน (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2563) แม้ว่าจะมีการดำเนินการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างอาชีพในหลายรูปแบบ แต่การศึกษาที่ผ่านมายังไม่สามารถระบุได้อย่างชัดเจนว่ารูปแบบใดสามารถตอบโจทย์ผู้เรียน ในโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น จึงเกิดความจำเป็นในการศึกษาและสังเคราะห์ รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำที่เหมาะสมกับโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ เพื่อให้สามารถพัฒนาศักยภาพผู้เรียนได้อย่างเต็มที่ และเป็นแนวทางในการพัฒนาและขยายผลในระดับประเทศ

ดังนั้น การวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในครั้งนี้ จึงมุ่งเน้นการศึกษารูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ ซึ่งเป็นโรงเรียนที่ดูแลเด็กด้อยโอกาสในพื้นที่เสี่ยงเพื่อค้นหาแนวทางที่สามารถเสริมสร้างทักษะชีวิต ทักษะอาชีพ และสร้างโอกาสในการมีงานทำอย่างยั่งยืน โดยอาศัยความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ชุมชน และสถานประกอบการในท้องถิ่น สอดคล้องกับเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่มุ่งเน้น Active Learning การจัดการเรียนรู้แบบ Block Course และการสะสมหน่วยการเรียนรู้ผ่าน Credit Bank รวมถึงการพัฒนาหลักสูตรวิชาชีพที่สอดคล้องกับ สมรรถนะ และความถนัดของผู้เรียน ซึ่งการศึกษานี้มีความสำคัญในการเสนอแนะทางการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำที่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ โดยคำนึงถึงความต้องการของผู้เรียน ทรัพยากรที่มีอยู่ และการมีส่วนร่วมของชุมชนและภาคีเครือข่ายต่าง ๆ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนอย่างยั่งยืนและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในบริบทอื่น ๆ ได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
3. เพื่อตรวจสอบรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประกอบด้วย การวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัย (Document Analysis) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ (Connoisseurship) และการวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ ได้แก่ โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ภาคใต้ สถานศึกษา จำนวน 15 โรงเรียน

1.2 ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษาที่มีผลการปฏิบัติงานวิชาชีพที่เป็นเลิศ (Best Practice) ในโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ จำนวน 3 คน

1.3 ระยะที่ 3 การตรวจสอบรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน ประกอบด้วย นักวิชาการการจัดการศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณในระยะที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีการของ Likert การหาคุณภาพของเครื่องมือโดยการทดสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างและเนื้อหา โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญด้านเครื่องมือการวิจัย จำนวน 3 ท่าน พิจารณาเลือกข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ .67 ขึ้นไปได้ค่า IOC มากกว่า 0.67 ทุกข้อ แล้วนำไปทดลองใช้ จำนวน 30 คน จากนั้นนำมาทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตร Cronbach's Alpha Coefficient ได้ค่าความเชื่อมั่นของสภาพปัจจุบันเท่ากับ 0.991 และค่าความเชื่อมั่นของสภาพที่พึงประสงค์เท่ากับ 0.979

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในระยะที่ 2 ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง (Structured in-depth Interview) การหาคุณภาพของเครื่องมือโดยการทดสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างและเนื้อหาโดยใช้ผู้เชี่ยวชาญด้านเครื่องมือการวิจัย จำนวน 3 ท่าน พิจารณาเลือกข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ .67 ขึ้นไปได้ค่า IOC มากกว่า 0.67 ทุกข้อ จากนั้นนำมาทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตร Cronbach's Alpha Coefficient ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.700

2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในระยะที่ 3 ได้แก่ แผนการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship Pattern)

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ข้อมูลเชิงปริมาณใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป การวิเคราะห์หาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้

3.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญและผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

ผลการวิจัย

วิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ มีผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ในภาพรวม

การดำเนินงานการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลค่า	$\bar{X}$	S.D.	แปลค่า
1. การบริหารงานนโยบาย	4.56	0.78	มากที่สุด	4.65	0.47	มากที่สุด
2. ระบบบริหารจัดการ	4.27	0.78	มาก	4.75	0.43	มากที่สุด
3. การบริหารวิชาการ	4.47	0.66	มาก	4.68	0.54	มากที่สุด
4. การบริหารบุคลากร	4.58	0.64	มากที่สุด	4.67	0.62	มากที่สุด
5. การบริหารงบประมาณ	3.99	0.84	มาก	4.78	0.43	มากที่สุด
6. การบริหารทรัพยากร	4.03	0.79	มาก	4.68	0.54	มากที่สุด
7. การบริหารเครือข่าย	4.22	0.69	มาก	4.77	0.42	มากที่สุด
8. การบริหารงานกิจการนักเรียน	4.23	0.65	มาก	4.75	0.50	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.29	0.72	มาก	4.71	0.49	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ โดยสภาพปัจจุบัน ในภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า การบริหารบุคลากร มีการปฏิบัติสูงสุดเป็นอันดับแรก รองลงมา คือ การบริหารงานนโยบาย ส่วนการบริหารงบประมาณ มีการปฏิบัติต่ำสุดเป็นอันดับสุดท้าย นอกจากนั้นสภาพที่พึงประสงค์ ในภาพรวมมีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ด้านการบริหารงบประมาณ มีความต้องการสูงสุดเป็นอันดับแรก รองลงมา คือ การบริหารเครือข่าย ส่วนการบริหารงานนโยบาย มีความต้องการต่ำสุดเป็นอันดับสุดท้าย จึงเป็นประเด็นในการนำไปใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษา

ผลสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) การศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ระดับความต้องการสูงสุด 2 อันดับแรก นำมาพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ พบว่า

1. ด้านการบริหารงานนโยบาย มีความต้องการสูงสุดในการให้ความรู้ ความเข้าใจ นโยบาย การจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำแก่บุคลากร และประกาศนโยบาย หรือวิสัยทัศน์ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ

2. ด้านระบบบริหารจัดการ มีความต้องการสูงสุดในการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ และการรับฟังข้อเสนอแนะเพื่อนำมาปรับปรุงนโยบาย หลักสูตร โครงสร้าง เพื่อนำมาปรับปรุงระบบการนิเทศ ติดตามและกระบวนการบริหารจัดการ

3. ด้านการบริหารวิชาการ มีความต้องการสูงสุดในการนิเทศ จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อการมีงานทำ/หลักสูตรอาชีพที่หลากหลาย และการนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษา เพื่อการมีงานทำ/หลักสูตรอาชีพอย่างต่อเนื่อง

4. ด้านการบริหารบุคคล มีความต้องการสูงสุดโดยครูมีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการสอนอาชีพ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครู บุคลากร เพื่อพัฒนา ทักษะการสอนอาชีพ (PLC) และการปรับปรุง/พัฒนา แผนงาน/โครงการที่เป็นผลสะท้อนจากการประเมิน โดยการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง

5. การบริหารงบประมาณ มีความต้องการสูงสุดในการบริจาคของหน่วยงานภายนอกให้การสนับสนุนทุน ในการเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียน และใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการด้านงบประมาณ และสนับสนุน งบประมาณในการขับเคลื่อน/พัฒนางานอาชีพในสถานศึกษาอย่างเพียงพอ

6. ด้านการบริหารทรัพยากร มีความต้องการสูงสุดในการระดมทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษา เพื่อการมีงานทำ และการร่วมระดมทรัพยากรในเรื่องการจัดการเรียน การสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนด้านอาชีพ ที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ในกระบวนการความร่วมมือกับสถานประกอบการ และการส่งต่อ

7. ด้านการบริหารเครือข่าย มีความต้องการสูงสุดในการพัฒนาระบบบริหารเครือข่ายการจัดการศึกษา เพื่อการมีงานทำและ การส่งเสริมการใช้สถานประกอบการในชุมชนสามารถฝึกประสบการณ์ อาชีพให้กับผู้เรียนได้ อย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาระบบสารสนเทศเครือข่ายความร่วมมือในการขับเคลื่อน/ พัฒนาการจัดการศึกษา เพื่อการมีงานทำ การดำเนินการโครงการ/กิจกรรมการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำร่วมกับชุมชน หน่วยงาน ภาควิชา วิทยาลัยอื่น ๆ และการเปิดโอกาสให้หน่วยงานอาชีวศึกษาให้ความร่วมมือในการจัด การศึกษาแบบทวิศึกษา และ หลักสูตรระยะสั้น

8. ด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน มีความต้องการสูงสุดในการนำเทคโนโลยีในฝึกทักษะอาชีพเพื่อ การมีงานทำนักเรียน และประเมินคุณภาพทักษะอาชีพเพื่อการมีงานทำนักเรียน

2. ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัด สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่า มีแนวคิด ทฤษฎีและหลักการ ได้แก่ กระบวนการทำงานเป็นระบบ มีความชัดเจน มีการประสานความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ดังนี้ 1) บูรณาการความรู้สู่การปฏิบัติ 2) การพัฒนาทักษะวิชาชีพ 3) การพัฒนาเตรียมความพร้อมสู่การมีงานทำ และ 4) เครือข่ายและความร่วมมือ

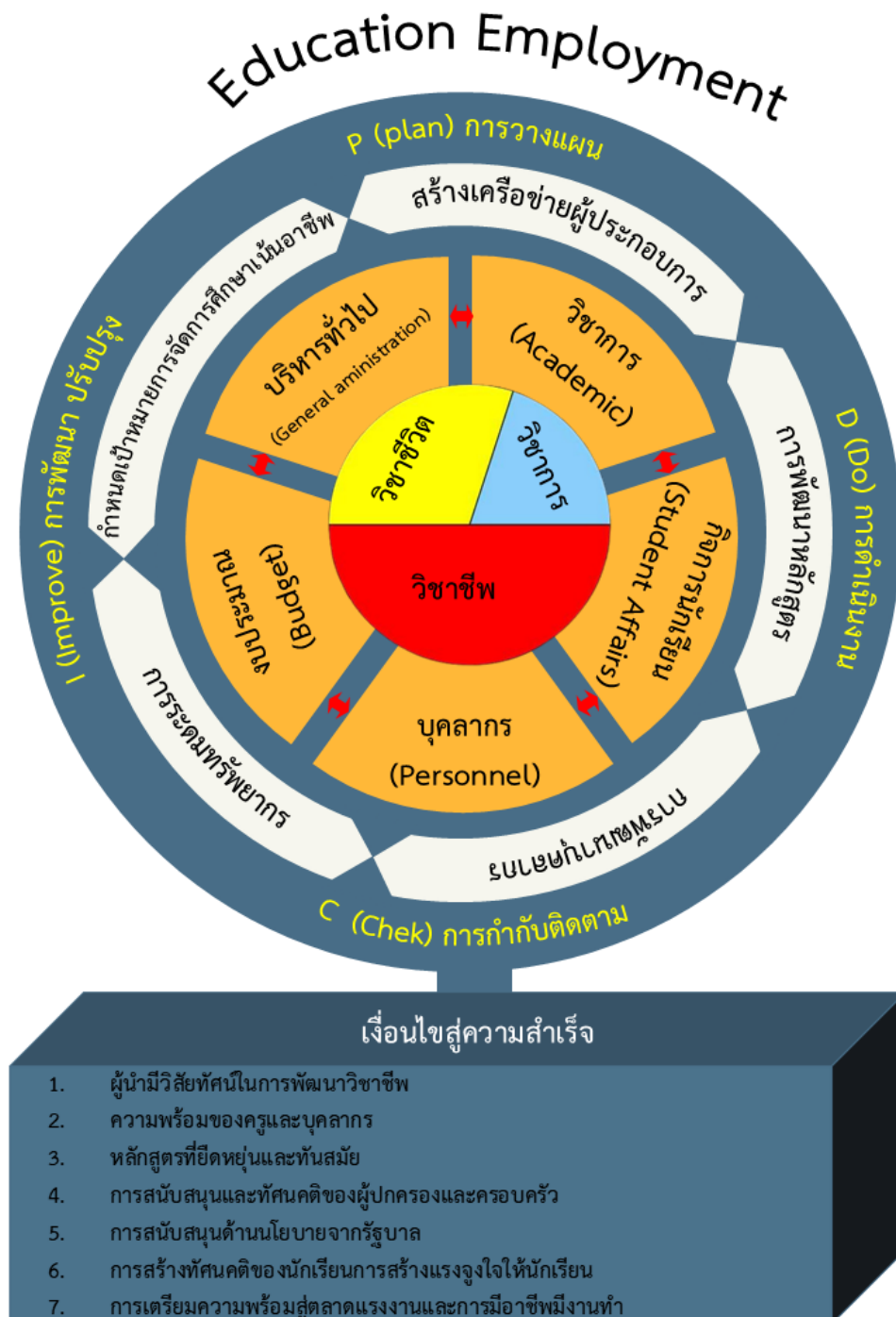
วัตถุประสงค์ คือ แนวทางในการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ ทางวิชาการ ทางวิชาชีพ มีทักษะกระบวนการทำงาน มีทักษะอาชีพ มีอาชีพมีงานทำ และเจตคติที่ดีต่ออาชีพ ทางด้านวิชาชีพมีคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำรงชีวิต และมีความสามารถในการปรับตัวและเพื่อเตรียมความพร้อมในการทำงาน

ระบบกลไกสนับสนุน ได้แก่ การบริหารภายนอก ประกอบด้วย 1) กำหนดเป้าหมายการจัดการศึกษานั้น สู่อาชีพ 2) สร้างเครือข่ายผู้ประกอบการ 3) การพัฒนาหลักสูตร 4) การพัฒนาบุคลากร และ 5) การระดมทรัพยากร และการบริหารงานภายใน ประกอบด้วย 1) วิชาการ 2) งบประมาณ 3) บุคลากร 4) บริหารทั่วไป และ 5) กิจการนักเรียน

บทบาทผู้มีส่วนเกี่ยวข้องการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ ได้แก่ บูรณาการวิชาการวิชาชีพ เรียนรู้ผ่าน การปฏิบัติ ส่งเสริมอาชีพตามบริบท พัฒนาสู่การเป็นผู้ประกอบการ สนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต สร้างความร่วมมือ ชุมชนสถานประกอบการ การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

การประเมินผล ได้แก่ 1) การประเมินทางความรู้วิชาการ 2) การประเมินทักษะวิชาชีพการปฏิบัติงาน และ 3) การประเมินทักษะชีวิต

เงื่อนไขความสำเร็จ ได้แก่ 1) ผู้นำมีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาวิชาชีพ 2) ความพร้อมของครูและบุคลากร 3) หลักสูตรที่ยืดหยุ่นและทันสมัย 4) การสนับสนุนและทัศนคติของผู้ปกครองและครอบครัว 5) การสนับสนุนด้านนโยบายจากรัฐบาล 6) การสร้างทัศนคติของนักเรียนและการติดตามประเมินผลและประเมินความก้าวหน้า ก้าวการสร้างแรงจูงใจให้นักเรียน และ 7) การเตรียมความพร้อมสู่ตลาดแรงงานและการมีอาชีพมีงานทำ

ภาพที่ 1 ผลการร่างโมเดล “Education Employment Model”

จากภาพที่ 1 ผลการร่างโมเดล “Education Employment Model” ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนหลัก เพื่อนำไปสู่เงื่อนไขสู่ความสำเร็จ ได้แก่ 1) การวางแผน (Plan) 2) การดำเนินงาน (Do) 3) การกำกับติดตาม (Check) และ 4) การพัฒนาปรับปรุง (Improve) เพื่อนำไปสู่เงื่อนไขสู่ความสำเร็จทั้ง 7 เงื่อนไข ได้แก่ 1) ผู้นำมีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาวิชาชีพ 2) ความพร้อมของครูและบุคลากร 3) หลักสูตรที่ยืดหยุ่นและทันสมัย 4) การสนับสนุนและทัศนคติของผู้ปกครองและครอบครัว 5) การสนับสนุนด้านนโยบายจากรัฐบาล 6) การสร้างทัศนคติของนักเรียน การสร้างแรงจูงใจให้นักเรียน และ 7) การเตรียมความพร้อมสู่ตลาดแรงงานและการมีอาชีพมีงานทำ

3. ผลการตรวจสอบรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

การตรวจสอบและยืนยัน ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่า ภาพรวม มีความถูกต้อง มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และมีความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด

แนวคิด ทฤษฎีและหลักการ ได้แก่ กระบวนการทำงานเป็นระบบ มีความชัดเจน มีการประสานความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ดังนี้ 1) การบริหารงานนโยบาย 2) ระบบการบริหารจัดการ 3) การบริหารวิชาการ 4) การบริหารงานบุคลากร 5) การบริหารงานงบประมาณ 6) การบริหารทรัพยากร 7) การบริหารเครือข่าย และ 8) การบริหารกิจการนักเรียน

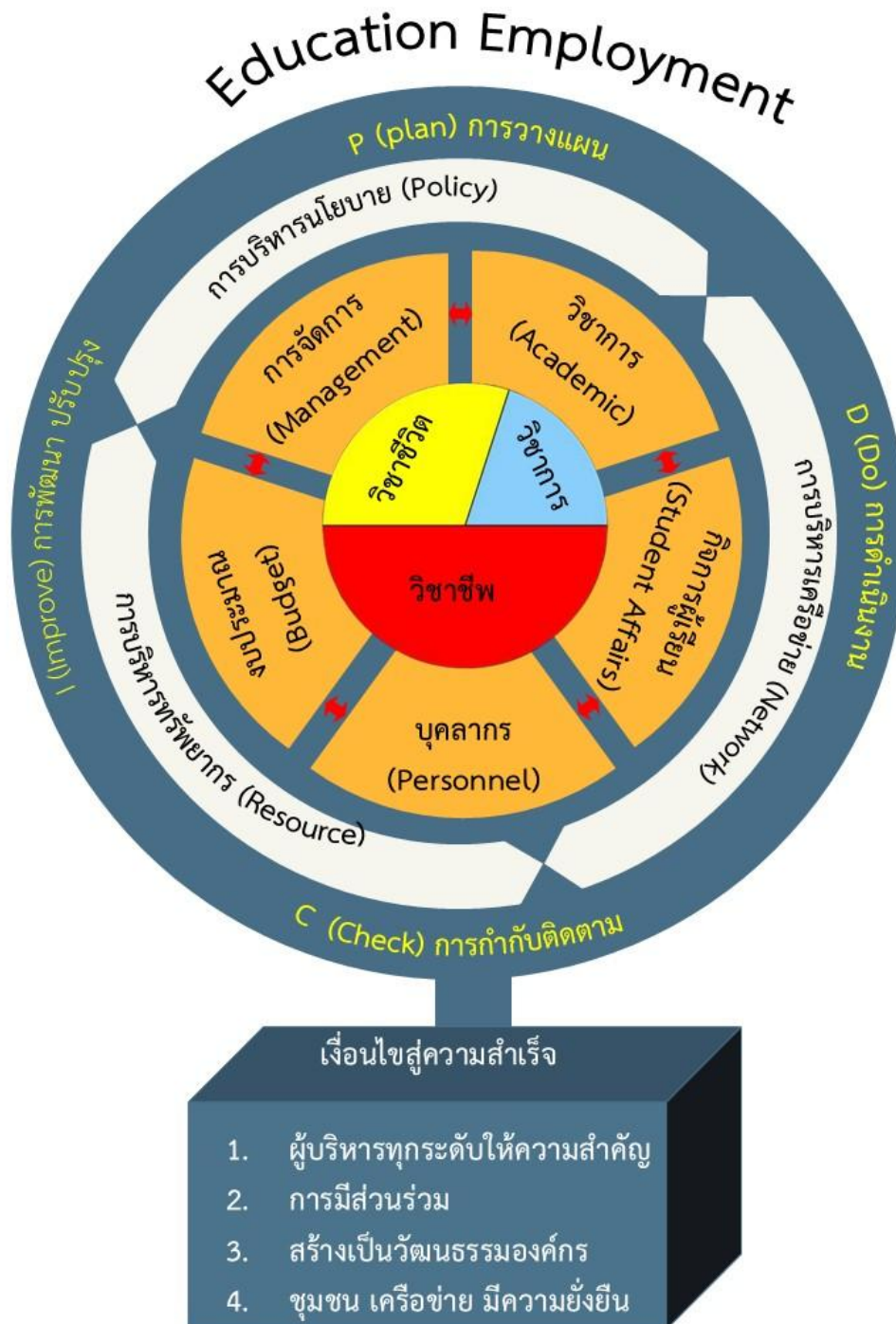
วัตถุประสงค์ ได้แก่ การส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ วิชาชีพ มีลักษณะกระบวนการทำงาน มีอาชีพ มีงานทำ และเจตคติที่ดีต่ออาชีพทางด้านวิชาชีพ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำรงชีวิตและมีความสามารถในการปรับตัวในการทำงาน

ระบบกลไกสนับสนุน ได้แก่ การบริหารภายนอก ประกอบด้วย 1) การบริหารนโยบาย 2) การบริหารเครือข่าย และ 3) การบริหารทรัพยากร และการบริหารงานภายใน ประกอบด้วย 1) การบริหารวิชาการ 2) การบริหารงบประมาณ 3) การบริหารบุคลากร และ 4) การบริหารกิจการผู้เรียน

บทบาทผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ ได้แก่ บุคลากรวิชาการ วิชาชีพ เรียนรู้ผ่านการปฏิบัติ ส่งเสริมอาชีพตามบริบทพัฒนาสู่การเป็นผู้ประกอบการ สนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต ได้สร้างความร่วมมือชุมชน สถานประกอบการ การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

การประเมินผล ได้แก่ 1) การประเมินการเรียนรู้ 2) การประเมินทักษะชีวิต 3) การประเมินทักษะการปฏิบัติงาน 4) การประเมินพัฒนาศักยภาพ และ 5) การประเมินผลลัพธ์และผลสำเร็จในระยะยาว

เงื่อนไขความสำเร็จ ได้แก่ 1) ความพร้อมของครูและบุคลากร 2) ความพร้อมของบุคลากร 3) ความร่วมมือของชุมชนและสถานประกอบการ 4) การสนับสนุนด้านทรัพยากรและอุปกรณ์การเรียน 5) หลักสูตรที่ยืดหยุ่นและทันสมัย 6) การสนับสนุนจากผู้ปกครองและครอบครัว 7) การสนับสนุนด้านนโยบายจากรัฐบาล 8) การติดตามประเมินผลและประเมินความก้าวหน้า 9) การสร้างแรงจูงใจให้นักเรียน และ 10) การเตรียมความพร้อมสู่ตลาดแรงงานและการประกอบอาชีพ

ภาพที่ 2 โมเดล “Education Employment Model”

จากภาพที่ 2 โมเดล “Education Employment Model” ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนหลักเพื่อนำไปสู่เงื่อนไขสู่ความสำเร็จ ได้แก่ 1) การวางแผน (Plan) 2) การดำเนินงาน (Do) 3) การกำกับติดตาม (Check) และ 4) การพัฒนาปรับปรุง (Improve) เพื่อนำไปสู่เงื่อนไขสู่ความสำเร็จทั้ง 4 เงื่อนไข ได้แก่ 1) ผู้บริหารทุกระดับให้ความสำคัญ 2) การมีส่วนร่วม 3) สร้างเป็นวัฒนธรรมองค์กร และ 4) ชุมชน เครือข่าย มีความยั่งยืน

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง “รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ” พบว่า การจัดการศึกษาเพื่ออาชีพของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ ยังคงมีข้อจำกัดหลายประการ โดยเฉพาะด้านโครงสร้างการบริหารและการสนับสนุนจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง อย่างไรก็ตาม รูปแบบที่พัฒนาขึ้นสามารถช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ในระดับหนึ่ง

1. การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ จากการศึกษาสภาพปัจจุบัน พบว่า โดยสภาพปัจจุบัน ในภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า การบริหารบุคลากร มีการปฏิบัติสูงสุดเป็นอันดับแรก ทั้งนี้ เนื่องจากมีระบบการบริหารงานบุคคลที่ชัดเจน เช่น การมอบหมายหน้าที่ตามความรู้ความสามารถของบุคลากรอย่างเหมาะสม การส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง การสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน รวมถึงการมีระบบประเมินผลการปฏิบัติงานที่เป็นธรรมและโปร่งใส ส่งผลให้บุคลากรมีแรงจูงใจในการทำงาน มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย และเกิดความร่วมมือในการดำเนินงานขององค์กร ในขณะเดียวกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารงบประมาณมีระดับการปฏิบัติต่ำสุดเป็นอันดับสุดท้าย ทั้งนี้ เนื่องจากเมื่อเปรียบเทียบกับด้านอื่น ๆ ซึ่งอาจมีสาเหตุจากข้อจำกัดด้านทรัพยากรทางการเงินขององค์กร/สถานศึกษา เช่น งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรมีจำนวนจำกัดและไม่เพียงพอต่อความต้องการในการพัฒนาในทุกด้าน ประกอบกับกระบวนการจัดสรรงบประมาณมีขั้นตอนและระเบียบปฏิบัติที่ซับซ้อน ทำให้การบริหารจัดการงบประมาณขาดความคล่องตัว ไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการเชิงพัฒนาได้อย่างทันท่วงที นอกจากนั้นสภาพที่พึงประสงค์ ในภาพรวมมีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ด้านการบริหารงบประมาณ มีความต้องการสูงสุดเป็นอันดับแรก ซึ่งมีความสอดคล้องเชิงเหตุผลกับผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ที่พบว่า ด้านการบริหารงบประมาณมีระดับการปฏิบัติต่ำสุด ผลดังกล่าวอาจอธิบายได้ว่า ผู้บริหารและบุคลากรรับรู้ถึงปัญหาเชิงโครงสร้างด้านทรัพยากรทางการเงิน ทั้งในด้านความเพียงพอของงบประมาณ ความคล่องตัวในการใช้จ่าย และประสิทธิภาพของกระบวนการจัดสรรงบประมาณ จึงก่อให้เกิดความต้องการในการพัฒนาในด้านนี้สูงกว่าด้านอื่น ๆ ส่วนการบริหารงานนโยบาย มีความต้องการต่ำสุดเป็นอันดับสุดท้าย ทั้งนี้ เนื่องจากการมีนโยบายที่สอดคล้องกับนโยบายต้นสังกัด มีการถ่ายทอดนโยบายสู่การปฏิบัติอย่างเป็นระบบ มีการสื่อสารนโยบายที่ชัดเจน และมีการแปลงนโยบายสู่แผนงานและโครงการอย่างเป็นรูปธรรม ทำให้การดำเนินงานด้านนโยบายมีความต่อเนื่อง ไม่เกิดความสับสนในเชิงทิศทางการบริหารจัดการองค์กร สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิเชฐ โพธิ์ภักดี ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนนิติบุคคล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และพบว่า การวางแผนและควบคุมคุณภาพของสถานศึกษามีผลต่อคุณภาพของการบริหารและการเรียนการสอนโดยรวม (พิเชฐ โพธิ์ภักดี, 2553) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ราตรี ศรีไพรวรรณ และพฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์ ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนากลยุทธ์การบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับประถมศึกษา ระบุว่าการศึกษาสายอาชีพที่มีคุณภาพสามารถช่วยลดอัตราการว่างงานและเพิ่มโอกาสการจ้างงานของนักเรียน (ราตรี ศรีไพรวรรณ และพฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์, 2555) ซึ่งสนับสนุนแนวคิดของรูปแบบที่พัฒนาขึ้นในงานวิจัยนี้

2. การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ที่พัฒนาขึ้นนั้น ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบ ยึดแนวคิดด้านการบริหารการศึกษาที่ส่งเสริมการกระจายอำนาจ (Decentralization) การมีส่วนร่วมของบุคลากร (Participation) และความรับผิดชอบต่อผลสัมฤทธิ์ของการศึกษา (Accountability) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ มุ่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ให้สามารถตอบสนองความต้องการของนักเรียนและตลาดแรงงาน 2) ระบบและกลไกของรูปแบบ ใช้ทรัพยากรและปัจจัยนำเข้า เช่น

บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของสถานศึกษา

3) วิธีดำเนินงานของรูปแบบ ใช้แนวทางการพัฒนาการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติจริง ควบคู่ไปกับการวางแผนและติดตามผลการเรียนรู้ของผู้เรียน และ 4) แนวทางการประเมินผล ใช้เกณฑ์คุณภาพที่ได้รับการยอมรับในระดับสากล เพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพของรูปแบบที่พัฒนา รูปแบบดังกล่าวได้รับการทดสอบและประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า มีความเหมาะสมและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง ทั้งนี้ เนื่องจากรูปแบบนี้มีความสอดคล้องทั้งในเชิงโครงสร้าง แนวคิด และบริบทการใช้งานจริง กล่าวคือ รูปแบบมีความสมบูรณ์เชิงระบบ มีฐานคิดทางการบริหาร การศึกษาที่ชัดเจน เชื่อมโยงการจัดการศึกษาเข้ากับตลาดแรงงาน และมีกลไกการดำเนินงานที่สามารถปฏิบัติได้จริงในสถานศึกษา อีกทั้งยังมีกระบวนการประเมินผลที่เป็นมาตรฐาน ส่งผลให้รูปแบบมีทั้งความน่าเชื่อถือทางวิชาการและความเป็นไปได้เชิงปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรโรจน์ นวลมังสอ ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนประเภทสามัญศึกษา งานวิจัยชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการใช้แนวทางการบริหารงานประกันคุณภาพภายในในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาการพัฒนารูปแบบในงานวิจัยนี้มีความสอดคล้องกับแนวทางของ Valiente, O. ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การสำรวจทักษะผู้ใหญ่ของ OECD (PIAAC): นัยสำคัญสำหรับการวิจัยและการกำหนดนโยบายการศึกษาเปรียบเทียบ (Exploring the OECD survey of adult skills (PIAAC): Implications for comparative education research and policy) ที่เสนอว่าการเรียนรู้จากประสบการณ์เป็นองค์ประกอบสำคัญในการศึกษาที่มุ่งเน้นการปฏิบัติ การฝึกปฏิบัติจริงในโรงเรียนช่วยให้นักเรียนพัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการทำงาน (Valiente, O., 2020) รูปแบบนี้ยังได้รับการสนับสนุนโดยแนวคิดของ Basham, C. J. ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทของการศึกษาและการแนะแนวอาชีพสำหรับนักเรียนชั้นปีที่ 13 และผลกระทบต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียน (The role of career education and guidance for students in year 13 and its implications for students' career decision making) ที่กล่าวถึงความสำคัญของการศึกษาตลอดชีวิตและการเรียนรู้ที่มีความต่อเนื่อง (Continuous Learning) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการจัดการศึกษาต้องมีความยืดหยุ่นและสามารถปรับตัวให้เข้ากับความเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงาน (Basham, C. J., 2011)

3. ผลการตรวจสอบรูปแบบโดยการประเมินด้านความถูกต้อง เหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ พบว่า ความถูกต้อง เหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความเป็นไปได้ทางปฏิบัติร้อยละ 100 ในทุกองค์ประกอบ โดยได้รับการยอมรับจากผู้ทรงคุณวุฒิว่าเป็นแนวทางที่สามารถนำไปใช้จริงในโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้และสามารถขยายผลไปยังสถานศึกษาอื่นได้ ทั้งนี้ เนื่องจากรูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีโครงสร้างที่เป็นระบบ มีความชัดเจนในแต่ละองค์ประกอบ มีความสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ และสภาพจริงของการบริหารจัดการสถานศึกษา อีกทั้ง มีกลไกและกระบวนการดำเนินงานที่สามารถปฏิบัติได้จริง ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในสถานศึกษาอย่างเหมาะสม และมีแนวทางการดำเนินงานที่ยืดหยุ่นต่อบริบทที่แตกต่าง ส่งผลให้ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ารูปแบบมีความน่าเชื่อถือเชิงวิชาการ ความเป็นไปได้เชิงปฏิบัติ และสามารถนำไปใช้จริง รวมถึงขยายผลไปยังสถานศึกษาอื่นได้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศฤงคาร ใจปันหา ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมการมีงานทำสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่า แนวทางที่มีโครงสร้างชัดเจนและมีการวางแผนติดตามผลสามารถช่วยยกระดับคุณภาพของการศึกษาได้อย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้นจากการอภิปรายผลของงานวิจัยนี้ สรุปได้ว่าการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ ทั้งในด้านโครงสร้างการบริหาร การพัฒนาครูและบุคลากร การสนับสนุนจากภาคธุรกิจ และการติดตามผลการดำเนินงาน ซึ่งหากสามารถนำรูปแบบนี้ไปใช้ในสถานศึกษาอื่นที่มีบริบทใกล้เคียงกัน ก็จะสามารถช่วยให้เกิดการพัฒนาคูณภาพการศึกษาได้อย่างยั่งยืน ผลการวิจัยเรื่อง “รูปแบบการจัด

การศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ” พบว่า การจัดการศึกษาเพื่ออาชีพในโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ยังมีข้อจำกัดหลายประการ โดยเฉพาะด้าน โครงสร้างการบริหารและการสนับสนุนจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง อย่างไรก็ตาม รูปแบบที่พัฒนาขึ้นสามารถช่วย แก้ไขปัญหาเหล่านี้ได้ในระดับหนึ่ง (ศฤงคาร ใจปันหา, 2563) ผลการศึกษาสอดคล้องกับงานของ ญาดา สังขิณูญู ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้แนวคิดวงจรคุณภาพเดมมิ่ง สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 พบว่า การบริหารการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษาต้องมีโครงสร้างที่เป็นระบบและมีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน (ญาดา สังขิณูญู, 2565) นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณรงค์ อภัยใจ ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการศึกษา เพื่อส่งเสริมอาชีพสำหรับเด็กด้อยโอกาส โรงเรียนในโครงการตามพระราชดำริ ผลการวิจัยที่ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญ ของการจัดทำระบบการบริหารคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาสถานศึกษา รูปแบบที่พัฒนาขึ้นนี้ มีการนำแนวคิด PDCA (Plan-Do-Check-Act) มาใช้ในการดำเนินงาน ซึ่งช่วยให้เกิดการปรับปรุงและพัฒนา อย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังมีการสนับสนุนจากภาครัฐและภาคเอกชนในการพัฒนาและดำเนินการตามแนวทางของ รูปแบบที่กำหนดไว้ (ณรงค์ อภัยใจ, 2560)

สรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ จากการศึกษาสภาพ ปัจจุบัน พบว่า โดยสภาพปัจจุบัน ในภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า การบริหารบุคลากร มีการปฏิบัติสูงสุดเป็นอันดับแรก ส่วนการบริหารงบประมาณ มีการปฏิบัติต่ำสุด นอกจากนั้น สภาพที่พึงประสงค์ ในภาพรวมมีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ด้านการบริหาร งบประมาณ มีความต้องการสูงสุดเป็นอันดับแรก ส่วนการบริหารงานนโยบาย มีความต้องการต่ำสุดเป็นอันดับ สุดท้าย รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ที่พัฒนาขึ้นนั้น ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบ ยึดแนวคิดด้านการบริหารการศึกษาที่ส่งเสริม การกระจายอำนาจ (Decentralization) การมีส่วนร่วมของบุคลากร (Participation) และความรับผิดชอบต่อ ผลสัมฤทธิ์ของการศึกษา (Accountability) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ มุ่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน การศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ให้สามารถตอบสนองความต้องการของนักเรียนและตลาดแรงงาน 2) ระบบและกลไก ของรูปแบบ ใช้ทรัพยากรและปัจจัยนำเข้า เช่น บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของสถานศึกษา 3) วิธีดำเนินงานของรูปแบบ ใช้แนวทางการพัฒนาการเรียนรู้ที่เน้น การปฏิบัติจริง ควบคู่ไปกับการวางแผนและติดตามผลการเรียนรู้ของผู้เรียน และ 4) แนวทางการประเมินผล ผลการตรวจสอบรูปแบบโดยการประเมินด้านความถูกต้อง เหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้ ได้แก่ ครูผู้สอนควรเปลี่ยนบทบาทจากผู้สอนเป็น “ผู้อำนวยความสะดวก” ที่เน้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง ร่วมจัดทำ “แผนการเรียนรู้เฉพาะบุคคล” (Individual Learning Plan: ILP) สำหรับนักเรียนที่มีศักยภาพและความสนใจเฉพาะทาง เข้าร่วมกิจกรรม PLC (Professional Learning Community) เพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนด้านอาชีพร่วมกับครูโรงเรียนอื่น มีส่วนเกี่ยวข้องใน การส่งเสริมการสร้าง “ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน” หรือ “แหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียน” ที่ดำเนินงานร่วมกันระหว่าง โรงเรียน หน่วยงานรัฐ และภาคธุรกิจในพื้นที่ และควรเชิญศิษย์เก่าที่ประสบความสำเร็จในสายอาชีพกลับมาแนะแนวให้นักเรียนรุ่นหลัง สร้างแรงบันดาลใจและแบบอย่างที่เป็นจริง ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ได้แก่ ควรมีการศึกษาผลกระทบ ระยะยาวของการใช้รูปแบบที่พัฒนาแล้ว โดยติดตามนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาไปแล้วว่ามีโอกาสได้งานทำหรือไม่

และสามารถนำทักษะที่ได้รับจากหลักสูตรไปใช้ในชีวิตจริงได้มากน้อยเพียงใด แนวทางการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและแพลตฟอร์มออนไลน์ในการสนับสนุนการเรียนรู้ทักษะอาชีพ เพื่อให้นักเรียนสามารถเข้าถึงการศึกษาได้อย่างสะดวกและมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกลที่อาจมีข้อจำกัดด้านทรัพยากร ศึกษาถึงความเป็นไปได้ในการนำแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำไปใช้กับโรงเรียนประเภทอื่น ๆ เช่น โรงเรียนในพื้นที่ชนบท โรงเรียนขนาดเล็ก หรือโรงเรียนในเขตเมืองที่มีบริบทแตกต่างจากโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ และแนวทางการสร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและภาคธุรกิจในรูปแบบที่มีประสิทธิภาพ เช่น การออกแบบโครงการฝึกงานที่ตอบโจทย์ตลาดแรงงาน หรือการพัฒนาารูปแบบการเรียนรู้เชิงบูรณาการที่ช่วยให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ผ่านประสบการณ์จริง นอกจากนี้ควรจะมีการทำวิจัยที่เป็นการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2565). นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566. เรียกใช้เมื่อ 1 มิถุนายน 2566 จาก <https://www.moe.go.th/360policy-and-focus-moe-2023/>
- ญาดา สังขัญญ. (2565). รูปแบบการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้แนวคิดวงจรคุณภาพ เดมมิ่งสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1. วารสารพุทธปรัชญาวิวัฒน์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย, 7(2), 44-58.
- ณรงค์ อภัยใจ. (2560). รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมอาชีพสำหรับเด็กด้อยโอกาส โรงเรียนในโครงการตามพระราชดำริ. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น, 12(1), 32-45.
- พิเชฐ โพธิ์ภักดี. (2553). การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนนิติบุคคล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 - 2580). (2561). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 135 ตอนที่ 82 ก หน้า 1 (13 ตุลาคม 2561).
- ราตรี ศรีไพรวรรณ และพฤทธิ ศรีบรรณพิทักษ์. (2555). การพัฒนากลยุทธ์การบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับประถมศึกษา. วารสาร EAU Heritage Journal, 3(2), 182-194.
- ศฤงคาร ใจปันหา. (2563). รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมการมีงานทำสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2563). รายงานโครงการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. กรุงเทพมหานคร: (สศศ.).
- Basham, C. J. (2011). The role of career education and guidance for students in year 13 and its implications for students' career decision making (Master's thesis, Unitec Institute of Technology). Retrieved May 14, 2025, from <https://shorturl.asia/yOJ5r>
- Valiente, O. (2020). Exploring the OECD survey of adult skills (PIAAC): Implications for comparative education research and policy. Compare: A Journal of Comparative and International Education, 50(2), 155-164.